Lietas arhīva Nr. A42-00870-22/5
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0401.A420257621.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 1.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese Aija Tauriņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par Siguldas novada bāriņtiesas 2021.gada 8.septembra lēmuma Nr.1-6/73 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Siguldas novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) 2021.gada 8.septembra lēmumu Nr.1-6/73 pieteicējam /pers. A/ pārtrauktas bērna /pers. B/ aizgādības tiesības.

Lēmums pamatots ar to, ka pieteicēja uzraudzībā bērns atrodas veselībai un dzīvībai bīstamos apstākļos, par ko liecina turpmāk minētie apstākļi.

[1.1] Konflikti pieteicēja un bērna mātes ģimenē jau ir bijuši ilgstoši. Bērna māte ir ziņojusi, ka pieteicējs viņu izseko, bieži atrodas pie viņas dzīvesvietas, mēģina iebiedēt un kontrolēt viņas dzīvi. Minētais nozīmē, ka starp vecākiem ir notikuši daudzi konflikti, kuros bija iesaistīts arī bērns, kurš bija konfliktu liecinieks un kas viņam varēja radīt emocionālus pārdzīvojumus. Bērna emocionālie pārdzīvojumi ir apliecināti ar bērna izglītības iestāžu sniegto informāciju.

Pieteicējs bieži ir nonācis policijas redzeslokā dēļ agresīvas un neprognozējamas uzvedības, vairākas reizes publiskā vietā ir bijis alkohola reibumā, kā rezultātā viņš nespēj kontrolēt savu uzvedību, ir agresīvs un apdraud citas personas. Šāds pieteicēja dzīvesveids nav savienojams ar nepilngadīga bērna aprūpi. Kritiski vērtējama arī pieteicēja nosliece uz agresiju, ko pierāda pieteicēja īstenotā agresija pret bērna māti un citu pieteicēja draudzeni. Līdz ar to nav pārliecības, ka pieteicējs neveiks jebkāda veida vardarbību arī pret bērnu. Ņemot vērā pieteicēja dzīvesveidu, pieteicējs nevar uzņemties atbildību par savu bērnu, nespēj nodrošināt bērnam drošu vidi, aizsardzību no jebkāda veida vardarbības un iespēju augt, laimes, mīlestības un izpratnes atmosfērā.

[1.2] Lai gan pieteicējs ir apmeklējis gan psihologu, gan sociālā dienesta konsultācijas un mutiski apliecinājis, ka viņam ir patiesa vēlme piedalīties bērna audzināšanā un aprūpē, tomēr reālajā dzīvē pieteicējs iegūtās zināšanas nepielieto. Pieteicējs nesaskata savu atbildību un savas rīcības nepareizību konfliktos ar citām personām, neatzīst savas atkarības un nevēlas mainīt savu dzīvesveidu, alkohola un, iespējams, narkotisko vielu lietošanas paradumus, kuri apdraud bērna drošību un tiesības uz mierīgu un sakārtotu vidi, regulāri nonāk tiesībsargājošo institūciju redzeslokā ar dažādiem likuma pārkāpumiem. Pieteicējs nav vērsies Siguldas novada pašvaldības Sociālā dienesta Ģimenes atbalsta nodaļā, zinot, ka viņam ir ierosināta lieta par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu. Attiecīgi bērnam netiek nodrošināta mierīga, droša, saskanīga attīstība. Alkohola un, iespējams, narkotisko vielu atkarība nav savienojama ar drošu bērna aprūpi. Bēram ir tāds vecums (3 gadi), ka viņš ir pilnībā neaizsargāts un nespēj lūgt citu palīdzību apdraudējuma gadījumā.

[2] Nepiekrītot lēmumam pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Neviens no administratīvajā lietā esošajiem dokumentiem neapliecina, ka pieteicējs būtu ļaunprātīgi izmantojis savas tiesības (drīzāk pieteicējam ir bijušas liegtas iespējas izmantot savas vecāka tiesības) vai arī laikā, kad pieteicējam bija iespējams dzīvot kopā vai vismaz tikties ar bērnu, nebūtu nodrošinājis bērna aprūpi un uzraudzību. Tieši pretēji, bāriņtiesa vairākkārt apsekošanas laikā ir konstatējusi, ka pieteicējs var nodrošināt bērnam atbilstošu mājokli, ēdienu un apģērbu. Tāpat laikā, kad pieteicējam bija iespēja audzināt bērnu un bērna māte prettiesiski bija uzsākusi ierobežot pieteicēja saskarsmes tiesības, pieteicējs nodrošināja bērnu gan ar veselības aprūpi, gan ar kopšanu un uzraudzību. Tieši pieteicējs nodrošināja gan bērnu, gan bērna māti ar uzturu un iztikas līdzekļiem. Bāriņtiesa neizvērtēja, ka tieši bērna māte savas vecāka tiesības izmanto ļaunprātīgi, proti, apzināti manipulē ar bērnu, izmanto bērnu, lai uzvarētu konfliktā ar pieteicēju.

[2.2] Pati bērna māte, neskatoties uz vairākkārtējiem apgalvojumiem par pieteicēja atkarībām, vardarbību pret viņu un bērnu, ir neskaitāmas reizes bērnu atstājusi pieteicēja aprūpē un uzraudzībā. Minētais liecina, ka bērna māte, tomēr ir uzskatījusi, ka ir pietiekami droši bērnu atstāt pie tēva.

Par to, ka pieteicējam ir atbilstoša un pietiekama izpratne par bērna audzināšanu liecina arī psiholoģiskajā izpētē konstatētais, ka pieteicēja audzināšanas stils ir atbilstošs harmoniskās audzināšanas prasībām. Līdz ar to bāriņtiesa nevar atsaukties, ka aizgādības tiesību pārtraukšanas pamats būtu pieteicēja pārkāpumi bērna aprūpē un uzraudzībā vai nepietiekamā un neatbilstošā izpratnē par bērna audzināšanu, jo faktiskie apstākļi un arī psihologa atzinumā konstatētais liecina par pretējo.

[2.3] Bāriņtiesa pēc būtības savā lēmumā balstījusies uz bērna mātes apgalvojumiem par vardarbību un atkarību, šos apgalvojumus neizvērtējot kritiski, nesaskatot acīmredzamas pretrunas gan pašas bērna mātes sniegtajos paskaidrojumos un speciālistu atzinumos konstatēto. Tajā pašā laikā bāriņtiesa ir atstājusi bez ievērības pierādījumus par bērna mātes vardarbību pret bērnu. Bāriņtiesa ir ignorējusi tiesas nolēmumus, kuros skaidri ir norādīts, ka nav konstatējams, ka pieteicējs būtu vardarbīgs pret bērnu. Klīniskais psihologs ir atzinis, ka bērnam ar tēvu ir cieša saikne (kas nevarētu būt, ja būtu bijusi vardarbība). Psihologs pieteicējam netika konstatējis nekādas novirzes, kas varētu traucēt bērna aprūpē un audzināšanā.

Tātad apgalvojums, ka pieteicējs būtu bijis vardarbīgs pret bērnu, arī ir pilnībā nepierādīts, vēl jo vairāk arī tāpēc, ka pieteicējs nebija saticis dēlu gandrīz 8 mēnešus, kopš 2021.gada februāra sākuma un pieteicējam nemaz nebija zināma bērna atrašanās vieta un dzīves apstākļi. Tātad pieteicējam pat

teorētiski nebija iespējams izturēties vardarbīgi pret bērnu šo 8 mēnešu laikā.

Ar lēmumu tiek liegtas bērna tiesības uz ģimeni, uz saikni ar abiem vecākiem, būt abu vecāku aprūpē, audzināšanā un aizgādībā.

[2.4] Pretēji bāriņtiesas norādītajam, pieteicējs ir sadarbojies gan ar bāriņtiesu (cik to ļāvusi pati bāriņtiesa), gan Siguldas novada Sociālo dienestu, apmeklējot psihologu, bērna emocionālās audzināšanas kursus, kursus par vardarbības ģimenē novēršanu, lai pēc iespējas rastu mierīgu risinājumu pieteicēja un bērna mātes attiecībās. Pieteicējs arī pēc visiem izietajiem kursiem/speciālistiem ir vērsies sociālajā dienestā, kur viņam ir sniegta atbilde, ka sociālajam dienestam vairs nav, ko piedāvāt, ka viss jau ir apmeklēts.

[2.5] Lietā nav neviena pierādījuma – narkologa vai atkarību speciālista atzinuma, kas apliecinātu, ka pieteicējam ir kāda veida – alkohola vai narkotisko vielu atkarība. VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca" pieteicējs apmeklēja pats pēc savas gribas, jo vēlējās atpūsties, jo bija psiholoģiski sagrauts par notiekošo ģimenē, ko zināja arī bāriņtiesa. Līdz ar to bāriņtiesas atsaukšanās uz to, ka pieteicējs ir ārstējies šajā iestādē un, ka tas pierāda pieteicēja atkarību, ir nekorekta šī fakta izmantošana.

[3] Bāriņtiesa paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz lēmumā norādītajiem argumentiem, papildus norādot turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicējs pieteikumā ir apliecinājis, ka ir nevis operatīvi rīkojies, lai novērsu vardarbības pielietošanu pret bērnu, bet to ir vērojis un dokumentējis (audio un video failos), kas nav pieļaujams un ir interpretējams kā vardarbība pret bērnu.

[3.2] Arī Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2021.gada 16.septembra lēmumā lietā Nr.C33479320 ir atzinusi, ka pieteicējs neizprot kļūdas savā dzīvesveidā un to sasaisti ar bērna psihoemocionālo stāvokli un attīstību, līdz ar to bērnam netiek nodrošināta mierīga, droša un saskanīga attīstība.

[4] Bērna sevišķais aizbildnis /pers. D/ paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteikumu uzskata par noraidāmu pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Bērna labākajās interesēs ir neatrasties pieteicēja aizgādībā. Pieteicējs ir bīstams, agresīvs un bieži apreibinājies, ko apliecina ne tikai liecības no lietā iesaistītām personām, bet arī Sodu reģistrā fiksēti notikumi. Bērna labākās intereses ir būt drošībā (būt veselam un dzīvam) un šīs bērna intereses pieteicējs ar savu dzīves stilu nemitīgi aizskar.

[4.2] Bērnu tiesības uz vecāku aprūpi nenoliedzami ir atkarīgas ne tikai no vecāku spējām un prasmēm rūpēties par bērnu, bet arī no viņu gribas to darīt. Vērtējot pieteicēja līdzšinējo iesaistīšanos bērna dzīvē atzīstams, ka pieteicējs gribas izpausmi ir izpaudis nepilnvērtīgi, vien deklaratīvi, turpinot ierasto "uzdzīvi".

[5] 2022.gada 22.februāra tiesas sēdē pieteicējs pieteikumu uzturēja uz pieteikumā norādīto argumentu pamata, savukārt bāriņtiesas pilnvarotā pārstāve un bērna sevišķais aizbildnis pieteikumu neatzina uz lēmumā un paskaidrojumā norādīto argumentu pamata.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 16.marta lēmumu atsākta lietas izskatīšana pēc būtības un noteikst, ka turpmāka lietas izskatīšana notiks rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa izvērtējot procesa dalībnieku tiesas sēdē un rakstveidā sniegtos paskaidrojumus kopsakarā ar lietas materiāliem un lietā esošajiem pierādījumiem, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[7] Civillikuma 203.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka aizgādības tiesības vecākam tiek pārtrauktas, ja bāriņtiesa atzīst, ka: 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz vecākam iespēju aprūpēt bērnu; 2) bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos vecāka vainas dēļ (vecāku apzinātas rīcības vai nolaidības dēļ); 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību; 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, izņemot gadījumu, kad viņš kā laulātais ir devis piekrišanu tam, ka bērnu adoptē otrs laulātais; 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vecāka vardarbību pret bērnu.

Līdzīgu regulējumu satur arī Bāriņtiesu likuma 22. panta pirmā daļa, kurā noteikts, ka bāriņtiesa lemj par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, ja: 1) ir faktiski šķēršļi, kas liedz iespēju aprūpēt bērnu, 2) bērns vecāka vainas dēļ atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos, 3) vecāks ļaunprātīgi izmanto savas tiesības vai nenodrošina bērna aprūpi un uzraudzību, 4) vecāks ir devis piekrišanu bērna adopcijai, 5) konstatēta vecāka vardarbība pret bērnu vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu.

Vienlaikus ir jāņem vērā, ka Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā un otrā daļa noteic, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.

Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda, vai bāriņtiesa pamatoti secināja, ka pastāv priekšnoteikumi bērna šķiršanai no tēva un aizgādības tiesību pārtraukšanai, un vai bāriņtiesa, pieņemot lēmumu, ir pienācīgi izvērtējusi visus apstākļus, kas ir būtiski, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu primāru ievērošanu.

[8] Bāriņtiesa lēmumu pamatojusi ar Civillikuma 203.panta pirmās daļas 2.punktu un Bāriņtiesas likuma 22.panta pirmās daļas 2.punktu.

Attiecīgi pieteicēja aizgādnības tiesības pār bērnu, kā tas arī atspoguļots lēmumā, pārtrauktas dēļ tā, ka bērns atrodas veselībai vai dzīvībai bīstamos apstākļos pieteicēja vainas dēļ.

[9] Civillikuma 177.pants noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Bērna uzraudzība nozīmē rūpes par bērna paša drošību un trešās personas apdraudējuma novēršanu.

No minētā secināms, ka jēdziens „bērna aprūpe" ietver sevī ne tikai rūpes par bērna uzturu (ēdināšanu), apģērbu, izglītību, veselību un sadzīves apstākļiem, bet „bērna aprūpe" ietver sevī arī bērna audzināšanas pienākumu, bērna garīgo, fizisko un emocionālo vajadzību nodrošināšanu, pienākumu bērnu sagatavot patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pienākumu pasargāt bērnu no fiziskas un emocionālas vardarbības.

Ievērojot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta otro daļu (vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes), izglītošana un audzināšana īstenojama tādējādi, lai bērns pilnvērtīgi attīstītos un turpmāk būtu

gatavs patstāvīgai dzīvei sabiedrībā. Apstāklis, ka vecāki rūpējas par bērna labklājību, kā arī vecākam ar bērnu ir tuvas emocionālas saites, pats par sevi nenozīmē, ka tādējādi bērna aprūpes pienākums ir izpildīts pilnībā. Vecāku ziņā ir viņu ieskatā piemērotākais sava bērna aprūpes modelis. Tomēr, ja objektīvi ir konstatējams, ka aprūpes pienākums pilnībā netiek izpildīts tādā veidā un tik lielā mērā, ka var apdraudēt bērna veselību (arī dzīvību) un attīstību tūlīt, kā arī ilgtermiņā, kompetentajai iestādei bērna interesēs ir tiesības un pienākums iejaukties, liedzot vecākiem attiecīgā veida aprūpi turpināt (*Senāta 2013.gada 20.jūnija spriedums lietā SKA-359/2013 9.punkts*) (*sal. Senāta 2010.gada 15.janvāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-140/2010 10.punkts*).

Arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmajā daļā ir norādīts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību; katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Līdz ar to bērna interesēs ir saņemt tādu aprūpi, kas nodrošina ne tikai atbilstošus dzīves apstākļus, bet arī labvēlīgu sociālo vidi bērna pilnvērtīgai attīstībai (*Senāta 2013.gada 20.jūnija spriedums lietā SKA-359/2013 9.punkts*).

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pantam bērna tiesības tiek aizsargātas, citstarp, lai sasniegtu tādus mērķus kā sabiedrības interesēm atbilstošas vērtību orientācijas veidošanos un nostiprināšanos bērnā, bērna orientāciju uz darbu kā vienīgo morāli atbalstāmo eksistences līdzekļu iegūšanas un labklājības avotu, bērna orientāciju uz veselīgu dzīvesveidu kā tautas izdzīvošanas objektīvu priekšnoteikumu, kā arī bērna drošību, viņa veselības un dzīvības maksimālu aizsardzību. Minētā likuma 48.panta pirmajā un otrajā daļā citstarp ir arī norādīts, ka bērns ir aizsargājams no alkoholisko dzērienu ietekmes un bērnā ir jārada negatīva attieksme pret alkoholisko dzērienu lietošanu attīstībai (*Senāta 2013.gada 20.jūnija spriedums lietā SKA-359/2013 13.punkts*).

Ilgstoši atrodoties sociāli nelabvēlīgā vidē, bērns šos apstākļus var pieņemt kā normu, neapzinoties šo apstākļu ietekmi un bīstamību. Bāriņtiesai un, ja nepieciešams, arī tiesai katrā konkrētajā gadījumā ir jāizvērtē bērna vislabākās intereses, kuras, vērtējot objektīvi, var nesakrist ar bērna subjektīvo viedokli (Bērnu tiesību aizsardzības likuma 5.pants un 48.panta pirmā un otrā daļa) (*Senāta 2012.gada 12.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-870/2012 11.punktu*) (*Senāta 2013.gada 20.jūnija spriedums lietā SKA-359/2013*).

[10] Bāriņtiesu likuma 1.[1]daļa noteic, ka bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes.

Ja vecāks sadarbojas lietas apstākļu risināšanā un bērna attīstībai nelabvēlīgie apstākļi tiek novērsti, bāriņtiesai lēmums par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam nav jāpieņem. Tikai tad, ja vecāks bāriņtiesas noteiktajā termiņā bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus nenovērš un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes (*Senāta 2018.gada 16.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA-681/2018 7.punkts*).

[11] Vērtējot bāriņtiesas lēmumā ietverto pamatojumu kopsakarā ar lietas materiāliem tiesa konstatē, ka bāriņtiesā 2020.gada 3.jūlijā tika uzsākts administratīvais process par /pers. B/ aizgādības tiesību pārtraukšanu bērna vecākiem /pers. I/ un /pers. A/.

Administratīvais process uzsākts pamatojoties uz /pers. I/ un /pers. A/ sniegtajām ziņām par otra vecāka vardarbību pret bērnu, kā arī Rīgas rajona tiesas 2020.gada 25.jūnija lēmumu lietā Nr.3-12/03213-20/20 *(informācija no Tiesu informācijas sistēmas)*, ar kuru noteikta pagaidu aizsardzība pret vardarbību un /pers. A/ noteikts aizliegums atrasties tuvāk par 100 metriem no /pers. I/ dzīvesvietas, satikties, sazināties, uzturēt fizisku vai vizuālu kontaktu ar /pers. I/, tai skaitā izmantojot citu personu starpniecību organizēt satikšanos vai jebkāda veida sazināšanos ar /pers. I/, izmantot viņas personas datus, satikties ar bērnu /pers. B/ un uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu saskari. Minētais lēmums bija spēkā līdz 2020.gada 16.septembrim, kad noteiktie pagaidu aizsardzības līdzekļi tika atcelti.

2021.gada 21.aprīlī bāriņtiesa nolēma atteikt pārtraukt bērna aizgādības tiesības /pers. I/ *(lietas 58.-69.lapa).*

2021.gada 8.martā Rīgas rajona tiesā pieņemts lēmums lietā Nr.3-12/01262-21/20 *(informācija no Tiesu informācijas sistēmas)* par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ar kuru noteikts aizliegums /pers. A/ atrasties tuvāk par 500 metriem /pers. I/ mājoklim, noteikts aizliegums satikties ar /pers. I/ uzturēt ar viņu fizisku vai vizuālu kontaktu, sazināties ar viņu, ar citu personu starpniecību organizēt satikšanos vai sazināšanos ar /pers. I/, noteikts aizliegums tuvoties /pers. I/ automašīnai.

Ar tiesas 2021.gada 9.jūnija lēmumu lietā C33479320 noteikta pieteicēja saskarsmes kārtība ar dēlu *(informācija Tiesu informācijas sistēmā).* Savukārt ar Rīgas apgabaltiesas 2021.gada 16.septembra lēmumu saskarsmes kārtība grozīta, nosakot to bāriņtiesas psihologa klātbūtnē bāriņtiesā.

No bāriņtiesas lēmuma ir konstatējams, ka bāriņtiesa, pieņemot lēmumu, ir ieguvusi un vērtējusi informāciju no Valsts policijas un Siguldas novada pašvaldības policijas (turpmāk – pašvaldības policija), bērna pirmsskolas izglītības iestādes, ģimenes ārsta, Nacionālā veselības dienesta, Siguldas novada Sociālā dienesta (turpmāk – sociālais dienests), Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, tāpat bāriņtiesa ir apsekojusi gan pieteicēja, gan /pers. I/ dzīvesvietu, noskaidrojusi informāciju par pieteicēja ienākumiem, vai pieteicējs un /pers. I/ neatrodas narkologa un psihiatra uzskaitē. Tāpat iegūta informācija par pieteicēja sadarbību ar sociālo dienestu un speciālistiem.

[11.1] Izvērtējot lietas materiālus secināms, ka starp pieteicēju un /pers. I/ jau ilgstoši ir konfliktējošas attiecības un ģimene bāriņtiesas uzmanības lokā ir nonākusi vēl pirms 2020.gada 25.jūnijā iesniegtajiem pieteicēja un /pers. I/ iesniegumiem. Tiesa vairākas reizes ir pieņēmusi lēmumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, ar kuru pieteicējam liegts tuvoties /pers. I/, uzturēt ar viņu kontaktus un sazināties, kā arī tuvoties /pers. I/ dzīvesvietai. Vienlaikus konstatējams, ka pēc konfliktiem sekojuši pieteicēja un /pers. I/ salabšanas periodi, kad abas puses bāriņtiesai apstiprina, ka attiecībās viss ir kārtībā, taču pēc tam atkal seko konflikti, no abu bērna vecāku puses tiek saukta valsts un pašvaldības policija, tiek izteikti pārmetumi viens otram, vainojot otru vecāku nespējā nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību un apvainojot otru vardarbībā pret bērnu. /pers. I/ vairakkārt ir pārcēlusies dzīvot atsevišķi no pieteicēja.

[11.2] Pieteicējs pieteikumā norāda, ka lai arī valsts un pašvaldības policija ir sniegusi informāciju par dažādiem iesniegumiem pret pieteicēju, tomēr tie paši par sevi neapstiprina, ka pieteicējs ir vainīgs kādā no ziņojumos norādītajiem pārkāpumiem.

Tiesa piekrīt pieteicējam, ka ziņošana policijai pati par sevi uzreiz nenorāda uz kādu pieteicēja sodāmu rīcību, taču izvērtējot Valsts policijas un pašvaldības policijas sniegtās ziņas par reģistrētajiem notikumiem, kuros ir bijis iesaistīts pieteicējs un /pers. I/, tiesa nonāk pie secinājuma, ka tie apliecina pieteicēja nespēju kontrolēt savas emocijas un rīcību, kas nerada pārliecību par to, ka emocionāla un fiziska vardarbība netiks vērsta pret /pers. I/ bērna klātbūtnē vai pret bērnu.

Lietā esošā informācija apliecina to, ka pieteicējs bērna uzraudzības laikā ir lietojis alkoholu, proti, 2021.gada 2.februārī pašvaldības policija saņēma informāciju no Siguldas sociālā dienesta, ka pieteicējs iespējams alkohola reibumā atrodas dzīvoklī ar mazgadīgu bērnu. Ierodoties pieteicēja dzīvesvietā pieteicējam veikta alkohola pārbaude un fiksētas 0,51 promile alkohola.

2021.gada 15.janvārī pieteicējs ar dūri iesitis kādam vīrietim pa seju, pēc tam bēdzis no policijas *(lietas 2.sējuma 50.lapa).*

Lietā atrodas informācija no pašvaldības policijas, kur /pers. I/ vairakkārt ir vērsusies policijā saistībā ar to, ka pieteicējs laužas /pers. I/ dzīvoklī.

Vairākas reizes pieteicējs netika sastapts, bet atsevišķos gadījumos policijas darbinieki pieteicēju sastapuši /pers. I/ kāpņu telpā un veikuši pārrunas.

Arī sociālā dienesta 2021.gada 22.marta sniegtajā informācijā *(lietas 2.sējuma 67.-68.lapa)* norādīts, ka 2021.gada 10.februārī, veicot /pers. I/ dzīvesvietas apsekošanu /pers. I/ kāpņutelpā un pie mājas redzējusi pieteicēju, bet ar viņu nevarēja aprunāties, jo pieteicējs slēpās un aizbēga. Minētais ļauj izdarīt secinājumu, ka pieteicējs izseko /pers. I/ un, ka viņas ziņojumi policijai par to ir patiesi, lai arī vairākos gadījumos policijas darbinieki nesastapa pieteicēju.

Tāpat lietā ir fiksēts gadījums, kas ar lielu ticamību tiesai ļauj izdarīt secinājumu par to, ka /pers. I/ norādītais par pieteicēja narkotisko vielu atkarību, ir ticams. Proti, pašvaldības policija 2021.gada 3.marta informācijā *(lietas 2.sējuma 24.-25.lapa)* norādījusi, ka 2.martā bijis izsaukums uz /pers. I/ dzīvesvietu par to, ka pieteicējs laužas dzīvoklī. Ierodoties policijai tika sastapts pieteicējs, kurš paņēma sev piederošās mantas un devās prom. Kad pieteicējs bija stāvu zemāk policijas darbinieki pamanīja uz elektrības sadales kastes briļļu makam līdzīgu priekšmetu par ko tika jautāts pieteicējam vai viņš nav to aizmirsis, bet pieteicējs metās bēgt. Briļļu makā atradās šļirce, plastmasas maisiņi ar baltas krāsas pulvera pēdām un juvelieru svari. Arī no Valsts policijas 2021.gada 30.augustā sniegtās informācijas *(lietas 2.sējuma 97.lapa)* izriet, ka pieteicējs 2021.gada 30.maijā ir administratīvi sodīts par atrašanos narkotisko vielu ietekmē.

Pieteicēja atkarību no alkohola apliecina arī lietā esošā valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca" sniegtā informācija *(lietas 2.sējuma 80., 86.lapa)*, kurā norādīts, ka pieteicējs pēdējo reizi ārstējies no 2021.gada 14.aprīļa līdz 19.aprīlim ar diagnozi F10.30 – alkohola atkarība, abstinences sindroms. Rekomendēts nelietot alkoholu un turpināt kontrolēties un ārstēties pie narkologa.

Tādējādi pieteicēja norādītais, ka bāriņtiesa nepamatoti norādījusi, ka pieteicējs nesadarbojas, lai risinātu atkarību, jo atkarībai nav pierādījumu, nav pamatots. Tāpat nav pamatots pieteicēja norādītais, ka ārstējies, jo bija psiholoģiski noguris, kaut gan no pieteicēja izraksta no stacionārā pacienta medicīniskās kartes ir secināms, ka pieteicējs ārstējies pie narkologa ar diagnozi alkohola atkarība, abstinence.

Pieteicēja norādītais, ka apstāklis, ka /pers. I/ neskatoties un apgalvojumiem par pieteicēja atkarību tomēr atstāja pieteicējam bērnu 2020.gada 25.jūnijā, 13.oktobrī un 2021.gada 6.janvārī nemaina tiesas izdarīto secinājumu par pieteicēja atkarību no alkohola un narkotikām.

Turklāt konstatējams, ka 2020.gada 25.jūnijā /pers. I/ bērnu pie pieteicēja neatstāja, bet gan pieteicējs, izmantojot izsekošanas ierīces, ir noskaidrojis /pers. I/ atrašanās vietu un 24.jūnijā ieradies un aizvedis bērnu pie sevis *(lietas 1.sējuma 203.lapa)*.

Savukārt no lietā esošā 2020.gada 13.oktobra bāriņtiesas sarunas protokolu ar pieteicēju un /pers. I/ *(lietas 1.sējuma 234.-235.lapa),* secināms, ka bērns dzīvo pie tēva, savukārt 2021.gada 6.janvārī noticis konflikts starp pieteicēju un /pers. I/ *(lietas 2.sējuma 13.-16.lapa),* kad pieteicējs pret /pers. I/ vērsis emocionālu un fizisku vardarbību, /pers. I/ izlekusi pa logu un lūgusi cilvēkiem izsaukt policiju. Minētais tiesas ieskatā liecina par /pers. I/ līdzatkarības attiecībām ar pieteicēju, nevis viņas pārliecību par to, ka bērns ar pieteicēju atrodas drošībā.

Kā jau tiesa norādīja iepriekš, minētais nav pamats secināt, ka pieteicējam nav atkarības no alkohola vai narkotiskajām vielām vai, ka pieteicējs spēj nodrošināt bērna attīstībai un audzināšanai drošu vidi. Pieteicējs noliedz savas atkarības un neveic darbības, lai no tām atbrīvotos, kas pats par sevi ļauj apšaubīt pieteicēja spēju nodrošināt bērna attīstībai atbilstošu drošu vidi.

[11.3] Pieteicējs pieteikumā norāda, ka psiholoģiskās izpētes atzinumā ir konstatēts, ka pieteicējam ir izpratne par bērna audzināšanu, vajadzībām un vecumposma īpatnībām, savukārt /pers. I/ ar to ir problēmas, bāriņtiesa to nav ņēmusi vērā.

Tiesa norāda, ka psiholoģiskā izpēte ļauj iegūt informāciju par personības vadošo emociju, raksturiezīmju, vajadzību, resursu raksturojumu. Tāpat tā ļauj uzzināt par personas kognitīvajiem procesiem (atmiņa, uzmanība, uztvere, domāšanas īpatnības), raksturīgām saskarsmes īpatnībām ar apkārtējiem.

Apstāklis, ka psiholoģiskajā izpētē ir konstatēts, ka pieteicēja priekšstati par aprūpi un audzināšanu kopumā ir atbilstoši harmoniskās audzināšanas prasībām, bet /pers. I/ audzināšanas stilam piemīt pretrunīgums un tendence uz dzimumu stereotipizāciju nenozīmē, ka pieteicējs savas teorētiskās zināšanas prot piemērot praktiski. Par minēto liecina tas, ka neskatoties uz to, ka pieteicējs laika periodā no 2021.gada marta līdz martam apmeklējis 10 nodarbības vardarbības veicējiem vardarbīgas uzvedības mazināšanai *(lietas 2.sējuma 17.-19.lapa)*, kur pieteicējs raksturots pozitīvi un norādīts, ka viņš spēj adekvāti izpaust un atpazīt savas emociju izpausmes, attīstījās vēl lielāka un plašāka izpratne par emocionālas un fiziskas vardarbības formām, uzlabojās pašrefleksijas spējas; pieteicējs pilnveidoja izpratni par nevardarbīgām konflikta risināšanas stratēģijām, tomēr no lietā esošās informācijas secināms, ka arī pēc minēto konsultāciju saņemšanas pieteicējs ir vērsis vardarbību pret personām, kādēļ ir bijusi izsaukta Valsts policija un pašvaldības policija (*lietas 2.sējuma 45.-66., 97., 98.lapa).*

Minētais ļauj izdarīt secinājumu, ka pieteicēja sadarbība ar sociālo dienestu un speciālistiem ir bijusi formāla, jo faktiski iegūtās zināšanas dzīvē pieteicējs nepielieto, nav mainījis savu uzvedību, un neizprot tās ietekmi uz bērna psihi, tādējādi pieteicējs nenodrošina drošu vidi bērnam viņa aprūpes laikā. Tāpat pieteicējs nav veicis darbības, lai novērstu alkohola un narkotisko vielu atkarību, nav vērsies pie narkologa.

Tādējādi arī pieteicēja norādītais, ka bāriņtiesa nepamatoti norādījusi, ka pieteicējs nav sadarbojies ar sociālo dienestu un nav pildījis psihologa rekomendācijas nav pamatots.

Tāpat arī apstāklis, ka psihologs nav konstatējis pazīmes, kas liecinātu par pret bērnu vērstu vardarbību nenorāda uz to, ka pieteicējs spēj nodrošināt bērnam drošu vidi, ņemot vērā iepriekš konstatēto par pieteicēja agresīvo uzvedību, tai skaitā pret /pers. I/ (arī bērna klātbūtnē).

[11.4] Pieteicējs izteicis argumentus par to, ka bāriņtiesa nav ņēmusi vērā pieteicēja iesniegumā norādīto informāciju, kas liecina par /pers. I/ veikto vardarbību pret bērnu un nav pārtraukusi /pers. I/ bērna aizgādības tiesības.

Ievērojot to, ka izskatāmajā lietā tiek vērtēts, vai pieteicējam pamatoti pārtrauktas bērna aizgādības tiesības, tad izskatāmās lietas ietvaros minētajiem argumentiem nav nozīmes.

[11.5] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija ar 2021.gada 16.septembra lēmumu *(lietas 1.sējuma 91.-99.lapa)* pārskatījusi noteikto pieteicēja saskarsmes ar dēlu kārtību un noteikusi, ka pieteicējs ar bērnu var tikties katru nedēļas trešdienu bāriņtiesas psihologa klātbūtnē vienu stundu.

Šādu lēmumu tiesa pieņēmusi izvērtējot arī šajā lietā nozīmīgos apstākļus. Proti, tiesa konstatējusi, ka no 2021.gada 8.septembra bāriņtiesas sēdes protokola *(lietas 1.sējuma 42.-44.lapa)* izriet, ka pieteicējs ir saukts pie administratīvās atbildības par narkotisko vielu lietošanu. Minēto apliecina arī lietā esošā policijas sniegtā informācija *(lietas 2.sējuma 97., 98.lapa).*

Tāpat lietā atrodas policijas sniegtā informācija par to, ka pieteicējs vajā trešo personu *(lietas 2.sējuma 97., 98.lapa)* - alkohola reibuma stāvoklī centās ielauzties trešās personas dzīvoklī, traucēja trešās personas nakts mieru, izteica draudus un iepūta acīs piparu gāzi. Savukārt no Tiesu informācijas sistēmas datiem izriet, ka pamatojoties uz minēto informāciju trešajai personai ir piemērota pagaidu aizsardzība pret vardarbību no pieteicēja puses (https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/eclinolemumi/ECLI:LV:RIRT:2022:0315.3120382522.2.L), kas ir vērtējams arī saistībā ar bērna drošību, jo raksturo pieteicēja personību.

Lai gan pieteicējs ir apmeklējis gan psihologu, gan sociālā dienesta programmas un ir apliecinājis, ka viņam ir patiesa vēlme piedalīties bērna audzināšanā un aprūpē, tomēr pieteicējs nav turpinājis darbību kopumu, kas novērstu bērna augšanai un attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un nodrošinātu bērnam labvēlīgu sociālo vidi, pieteicējs nav sadarbojies ar narkologu, lai novērstu atkarību no alkohola un narkotikām.

Pieteicējs ar savu uzvedību apstiprinājis, ka neprot praktiski pielietot kursos apgūtās zināšanas, turpina ar savu agresīvo uzvedību apdraudēt citus cilvēkus, ir ne tikai vajājis /pers. I/, bet arī vajājis un uzbrucis trešajai personai (R.G.), kas liecina par to, ka pieteicējs neizprot savas uzvedības kļūdas un

to sasaisti ar bērna psihoemocionālo stāvokli un attīstību, līdz ar to bērnam netiek nodrošināta mierīga, droša, saskanīgu attīstību veicinoša sociālā vide.

Turklāt pieteicējs turpina noliegt savu alkohola un narkotisko vielu atkarību un nesaskata savā rīcībā nekādus trūkumus, ko apliecina gan bāriņtiesas sēdes protokolā norādītais, gan pieteicēja tiesas sēdē paskaidrotais, tādējādi secināms, ka pieteicējs arī šobrīd nav gatavs atzīt savas kļūdas un nevēlas padarīt savu dzīvesveidu atbilstošu bērna vislabākajām interesēm.

Tiesa, ņemot vērā iepriekš konstatēto, atzīst, ka konkrētajā situācijā, kad pieteicējs patstāvīgi nespēja nodrošināt bērna attīstībai labvēlīgu vidi, novērst riskus bērna attīstībai secina, ka minētais bija pietiekošs iemesls, lai bāriņtiesa konstatētu Civillikuma 203.panta pirmās daļas 2.punktā norādīto gadījumu, kad vecākam tiek pārtrauktas bērna aizgādības tiesības, jo turpmāka bērnu palikšana pieteicēja ģimenē radītu draudus bērna dzīvībai un veselībai un bērnam atbilstošas aprūpes nodrošināšanā.

Pieteicējs pieteikumā norādījis, ka lietā nav pierādījumu par pieteicēja ļaunprātīgu vecāka tiesību izmantošanu un vardarbību pret bērnu. Tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesls pieteicējam nebija iepriekš minētie apstākļi, bet gan tas, ka nav novērsti bērna veselībai un dzīvībai bīstami apstākļi.

[12] Tiesa nekonstatē, ka šobrīd, uz lietas izskatīšanas brīdi, pastāvētu pamats, lai atjaunotu pieteicējam bērna aizgādības tiesības, – ka bērns nenonāks viņa dzīvībai vai veselībai bīstamos apstākļos un ka pieteicējs spēs patstāvīgi nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību.

Pārbaudot pārsūdzētā lēmuma pamatojumu un pierādījumus lietā, tiesa atzīst, ka neviens no aizgādības tiesību pārtraukšanas iemesliem nav atkritis. Neviens no lietas materiāliem nesatur tādu informāciju, ka pieteicējam bērna aizgādības tiesības būtu pārtrauktas nepamatoti vai būtu nekavējoties atjaunojamas.

Apstāklis, ka psihologs pozitīvi raksturo pieteicēja saskarsmi ar dēlu *(lietas 1.sējuma 117.lapa)* nenorāda uz to, ka pieteicējs ir novērsis tos riskus, ko bāriņtiesa ir identificējusi kā bērnam nelabvēlīgus un kuru dēļ pieteicējam pārtrauktas bērna aizgādības tiesības.

Vienlaikus tiesa vērš pieteicēja uzmanību uz to, ka gadījumā, ja pieteicējs ir novērsis bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus, pieteicējam jebkurā brīdī ir tiesības vērsties bāriņtiesā ar iesniegumu, lūdzot atjaunot pārtrauktās bērna aizgādības tiesības.

[13] Pastāvot šādiem lietā iepriekš konstatētajiem apstākļiem, tiesai nav pamata atzīt, ka bāriņtiesas lēmums būtu pieņemts pārsteidzīgi vai tas būtu nepamatots. Pieteicējam bērna aizgādības tiesības pārtrauktas pamatoti un nav iestājušies likumā noteikti priekšnoteikumi, lai pārtrauktās aizgādības tiesības šobrīd atjaunotu. Līdz ar to pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikuma par Siguldas novada bāriņtiesas 2021.gada 8.septembra lēmuma Nr.1-6/73 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) A. Tauriņa

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese A. Tauriņa
Rīgā 2022.gada 1.aprīlī
Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu